

Sehlongwa sa Afrika sa Afrika Borwa

LENANEO LA 2063 ke tlhako ya togamaano ya ka Afrika yeo e ikemišeditšego go aba dinapo tša yona tša tlhabollo ye e akaretšago bohle le yeo e tšwelago pele go ya go ile. Ke motheo wo o tiilego wa tlišetšo ya lesolo la Afrika ka Bophara la kopano, boipušo, tokologo, kgateloipele le katlego ya rena ka moka yeo e tšweletšwago ka fase ga Botee bja Afrika le Tsošološo ya Afrika.

Sehlopha sa AISA se swanetše go šomana le merero ya mehutahuta –go thoma ka kopanyo ya ka dileteng go ya go khutšo le tšhireletšego, le mahlale le theknolotši gammogo le merero ya setšo.

Sehlongwa sa Afrika sa Afrika Borwa (AISA) ke karolo ya Khansese ya Dinyakišišo tša Dithutamahlale tša Batho (HSRC). E tšweletša le go phatlalatša tsebo yeo e tsenyago letsogo go dikgetho tša melawana le go mananeo a go fediša bohloki, go ditharollo tša go fokotša tlhokego ya tekatekano, le boithamelolo bja go hloma mešomo. Ka ge e le sehlongwa sa go feta fela go tšweletša dinyakišišo, makala le disenthara tša HSRC di šomela gore dinyakišišo di šomišwe gore go hlangwe melawana le gore go be le seabe. Ditirišano le dilekane di bohlokwa ka mo nepong ye ebile di akaretša dihlongwa tša ka nageng, tša ka seleteng le tša boditšhabatšhaba tša setšhaba, tša phraebete le tša metseng.

Ka ge e hlomilwe ka 1960 gomme ya hlangwa go ba HSRC ka 2014, Sehlongwa sa Afrika sa Afrika Borwa (AISA) se tšere boetapele bja sona go Lenaneo la 2063 gammogo le go Leanotlhabollo la Bosetšhaba la Afrika Borwa: Nepo ya 2030, Leano la Kgoro ya Mahlale le Boithamelolo la Afrika, le maikemišetšo a Melawana ya Dinaga tša ka Ntle ya Kgoro ya Dikamano le Tirišano ya Boditšhabatšhaba.

Mošomo wa rena

AISA e šoma ka dinyakišišo tša motheo le melawana ye e dirišwago yeo e nepišitšego go ditlholo tša tlhabollo le go dibaka tšeo khonthinente e lebanego le tšona. E nyaka go fana ka boetapele le go maatlafatša setheo se sa Afrika ka maikemišetšong a go tliša diphetogo go ditšhaba tša Afrika go ba mafelo ao a tšwelago pelo, a go ba le khutšo le ao a atlegilego.

Sehlongwa:

- Se ke lefelo la ditiragalo tše ntši tša go tšweletša le go phatlalatša tsebo ya Afrika, go rreišana ka ga melawana, le go e thekga go e phethagatša;
- Se fana ka boetapele bjo bo gopodišišitšwego mabapi le dipotšišo tše bohlokwa tšeo khonthinente e lebanego le tšona ebile se hlohleletša diphetogo;
- Se hlohleletša protšeke ya boditšhabatšhaba go ba le 'Afrika ye Kaone';
- Se dirišana le go kopana le dirutegi tša Afrika, bašomi ba dinyakišišo, bahlami ba melawana le setšhaba sa badudi, sa kwagatša maikutlo a Afrika, le go diriša mabokgoni ao a lego gona ka nepo ya go kaonafatša tsebo, melawana le tiro; le
- Se aga bokgoni le go hlalaha bafsa ba dirutegi, baetapele ba ka moso le basadi ka Afrika.

Makala a nepišo ya dinyakišišo

Go fediša bohloki le tlhokego ya tekatekano	Go dira dinyakišišo le diitsenogare tšeo di rarollago bohloki le tlhokego ya tekatekano ka Afrika. Se sekaseka go phethagatšwa ga Lenaneo la 2063 le Tumelelano ka ga Kgwebišano ya go se Lefelwe ya ka Khonthineteng ya Afrika.
Bohlamileano la boditšhabatšhaba le bja ka dileteng	Se hlokometše gore Dinaga tše di Hlabologago tša Borwa bja Afrika (SADC), Mokgatlo wa Selekane sa Afrika (AU), le bohlamileano la khutšo le tšhireletšo tša Mokgatlo wa Dinagakopano (UN), gareng ga tše dingwe, di ka lenaneong.
Dikamano tša boditšhabatšhaba tša Afrika	Go sekaseka go rerišana ga Afrika Borwa le dinaga tše dingwe tša ka Afrika le go rerišana ga Afrika le dinaga tša boditšhabatšhaba.
Dikamano tša bong ka Afrika	Dihlogotaba ka ga lenaneo la dinyakišišo di akaretša basadi, khutšo le tšhireletšego, le basadi ka go mahlale le theknolotši; gomme mahlale le theknolotši di hlokometšwe ka maikemišetšo a go thoma lefelo la ditiragalo tše ntši tša go tšweletša tsebo.
Setšo le tlhabollo	Go lebelela ka fao setšo se ka šomišwago ka seemong sa ka morago ga dithulano. Se se akaretša go lebelela ka fao bokgabo bja sekgale le mafelo a bokgabo a ka šomišwago ka nakong ya ka morago ga dithulano ka nepo ya go hlabolla ekonomi ya tša setšo.

Kakaretšo ka ga diprotšeke

- Diprotšeke di a fafapana ebile di akaretša tšweletšo ya tsebo ka ga makala a nepišo a ka mo godimo, di hlama maemo a go tsenela dingangišano, go phatlalatša dinyakišišo, le go aga bokgoni ka go diriša diitsenogare tša go swana le Khonferentshe ya Selekane sa Afrika ka ga Tsošološo, Khonferentshe ya Baithuti ba Bafsa ba go Phetha Dithuto, Thutophahlošo ya Ngwaga ka ngwaga ya Segopotšo sa Archie Mafeje; Dipoledišano ka ga Botseta, le diseminare le diwekešopo tše dingwe tše ntši. Go rerišana le bakgathatema ba bohlokwa go akaretša Mokgatlo wa Selekane sa Afrika, Mokgatlo wa Dinagakopano, Khomišene ya Afrika ya tša Ekonomi ya Mokgatlo wa Dinagakopano, Dinaga tše di Hlabologago tša Borwa bja Afrika, Kgoro ya Mahlale le Boitlhamelo, Kgoro ya Dikamano le Tirišana ya Boditšhabatšhaba, Kgoro ya Temo, Kgoro ya Peakanyoleswa ya Naga le Tlhabollo ya Dinagamagae (DALRRD), Setšhaba sa boditšhabatšhaba, diyunibesithi, makgotla a tša mahlale le mekgatlo ya dinyakišišo le badudi.
- AISA e šoma ka dinyakišišo tša motheo tša mabapi le tšhireletšego dijong le phepo ka Afrika Borwa e šomela DALRRD. Se se tla fana ka tshedimošo ye e hlokegago kudu ka maemong le mafelo a dijo ao a ka tšeago sephetho ka ga melawana le peakanyo ya ka moso.
- AISA e tšweletša tshekatsheko ya maleba ya kopanyo ya ka seleteng ka Afrika – go lebeletšwe kudu go tsenya tirišong Tumelelano ka ga Lefelo la Kgwebišano la go se Lefelwe la ka Khonthineteng ya Afrika. Mokgatlo wa Selekane sa Afrika le Afrika Borwa di beile pele kopanyo ya ka seleteng bjalo ka mokgwa wa go godiša kgwebišano ya ka gare ga Afrika le diekonomi tša Afrika. Mapheko a mantši a gona gore re tle re kgone go phethagatša tumelelano ye. AISA e lebeletše kudu dibaka le ditlhoaho tša go phethagatša tumelelano ye

le go fana ka keletšo mabapi le melawana go kaonafatša pihlelelo ye kaone ya nepo ye. E lebeletše lekala la temo ka borwa bja Afrika le gore ke mohuta ofe wa kgwebišano wo o ka dirwago mabapi le tumelelano ye.

- AISA e tšweletša dinyakišišo le keletšo ka ga melawana mabapi le 'Go homotša Dithunya ka Afrika'. E swere ditherišano ka ga dikgaruru tša magogelathoko ka borwa bja Afrika, thulano ka seleteng sa Tigray le go ahlaahla go phethagatša ga mengwaga ye 20 ga lenaneo la basadi, khutšo le tšhireletšo.
- AISA e gare ka phatlalatšo ya dinyakišišo le tsebo ka ga meento le boitlhamelo bja tšweletšo ya dihlare go lwantšha COVID-19, go akaretšwa nepišo ka ga dihlare tša setšo.
- AISA e tšweletše dipego ka ga Botseta bja tša Mahlale ka Afrika (ka morago ga ditherišano le le dinaga tše tshela tša ka Afrika) le ka ga tšhomišobošaedi ya bjala ka Mpumalanga. Hlogophethiši e bile karolo ya Sehlophatšhomo sa Kantoro ya Tona seo se lebeletšego Tlaišo ya Thobalano le Tšhomišobošaedi ka Kgorong ya Tšhireletšo le go ngwala sethalwa sa mabapi le Leano la Bosetšhaba leo le sa tšwago go amogelwa la Afrika Borwa ka ga Basadi, Khutšo le Tšhireletšo. AISA e boledišana le basadi ba mmalwa ba go tliša khutšo ka borwa bja Afrika Borwa ka maikemišetšo ka nepo ya go dira gore basadi ba go tliša khutšo bjalo ka karolo ya go keteka mengwaga ye 20 ya go phethagatša lenaneo la basadi, khutšo le tšhireletšo.
- AISA e dira dinyakišišo tša mabapi le setšo le tlhabollo, kudukudu mabapi le ka fao setšo se ka thekgago go tlišetša tlhabollo. Dinyakišišo di lebeletše gape melawana, melaotshepetšo le ditiro tša taolo ya methopo ya bohwa.

- *AISA e gona go fana ka dikgopolo le ditharollo tša boitlhamelo tša ditlhoaho tše kgolo tša Afrika.*
- *~ Moprofesara Cheryl Hendricks, Hlogophethiši*